യോഗവാസിഷ്ഠഃ/പ്രകരണമ് 6✓
(നിർവാണ+പ്രകരണം പൂർവാർധം)/സർഗം 96✓

ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .

ഇതി+ ബ്ര+ഹ്മണി വി+ശ്രാ+ന്തി-മവാ+പ്യ സ ശിഖി+ധ്വജഃ .
മുഹൂർത-മാസീത്-സംശാ+ന്ത/മനാ നിർവാത-ദീപവത് .. 1

നിർവി-ക+ല്പ-സമാധാന-പരേ-ണാശു വിവി+ക്ഷിതമ് .
സ്വ-ലീലയേതി കുമ്/ഭേന ഝടി+ത്യേവ+ പ്രബോ-ധിതഃ .. 2

കുമ്ഭ ഉവാച .
രാജ+ന്ന+ജ്ഞാന-നി+ദ്രാതഃഫ് പ്രബു+ദ്ധോ്സി ശിവഃസ് സ്ഥിതഃ .
കാര്യംൻ നാസ്ത-മയേ-നൈവ/ നചാ-നസ്ത-മയേന തേ .. 3

സകൃ-ദേവ വിഭാ-താ+ത്മാ നഷ്ടാ-നിഷ്ട-പദാ+ത്മകഃ .
കലാ-കലന-നിർ/മു+ക്തോ ജീവ+ന്മുക്തോ്ങ്ഗ സാംപ്ര-തമ് .. 4

ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .
കുമ്/ഭേന ബോധിത+സ്ത്വേവം സ ബഭൂ-വാവ-ബോധ-വാൻ .
വിനിർ-ഗതോ രരാജോ+ച്ചൈർ/മഹാ-മോഹ-സമുദ്ഗ-കാത് .. 5

വി+ശ്രാ+ന്ത-ധീഃഹീ ക്ഷണേ+നൈവ പശ്യൻ-ദൃ+ശ്യ+സ്യ വസ്തുനഃ .
അസത്താ-മേവ മു+ക്താ+ത്മാ ലീലയാ സമു-വാച ഹ .. 6

ശിഖി+ധ്വജ ഉവാച .

ജ്ഞാത+പ്രായ/മപീദംൻ തു/ യത്/പൃ+ച്ഛാമി ത-ദു+ച്യ-താമ് .
ഭൂയോ നിപുണ-ബോധായ മമ മാനദ മോ-ദ-ദ .. 7

ശിവേ ശാ+ന്തേ നിരാ-ഭാസേ പദ്യേ്നു+ല്ലസി-താ+ത്മനി .
ദ്രഷ്ടൃ-ദർശന-ദൃ+ശ്യാ+ഖ്യോ വി+ശ്വാ+ത്മാ+ പ്രത്യയഃഖ് കുതഃ .. 8

കുമ്ഭ ഉവാച .
സാധു പൃഷ്ടം മഹാരാജ രാജസേ വാഥ ഭാ+സ്വരഃ .
ഏതദേവ ഹി തേ ശിഷ്ടംഞ്ച് ജ്ഞാതുംയ്/ യ+ത്ത-ദിദം ശൃണു .. 9

യദിദം ദൃ+ശ്യതേ കിംചിജ്-ജഗത്-സ്ഥാവര-ജംഗമമ് .
സർവം സർവ+പ്രകാ-രാ+ഢ്യംങ്ക+ല്പാ+ന്തേ ത+ദ്വി/ന+ശ്യതി .. 10

തതഃസ്/ സ്തി-മി-ത-ഗമ്/ഭീരംൻ ന തേജോ ന തമസ്/തതമ് .
മഹാ-ക+ല്പ-വിലാസാ+ന്തേ സത്-സാര-മവ-ശി+ഷ്യതേ .. 11

ചി+ന്മാ+ത്ര/മമലം ശാ+ന്ത/മാഭാതം പരമൻ നഭഃ .
സമസ്ത-കലനോ+ന്മു+ക്തംയ് യു+ക്തം പരമയാ ധിയാ .. 12

യദേകോ-ദിത-മ+ത്യ+ച്ഛം ശാ+ന്ത-മാതത-മു+ജ്ജ്വലമ് .
പര-മാ+ത്മാ+ത്മകംൻ തേജസ്/തിമിതംഞ് ജ്ഞപ്തി-മാത്രകമ് .. 13

അപ്ര-തർ+ക്യമ-വി+ജ്ഞേയം സമം ശിവ-മനി+ന്ദിതമ് .
ബ്ര+ഹ്മ-നിർവാണ-മാപൂർണ/മാപൂർണോ/ദിത-സംവിദാ .. 14

അണീയസാ-മണീയ+ശ്ച+ സ്ഥവിഷ്ഠംഞ് ച+ സ്ഥവീ-യസാമ് .
ഗരീയസാംങ് ഗരിഷ്ഠംഞ് ച+ ശ്രേഷ്ഠംഞ് ച+ ശ്രേയസാ-മപി .. 15

ഈദൃശംൻ തത്പരം സൂ+ക്ഷ്മംൻ ത+സ്യാ+ഗ്രേ യദിദംൻ നഭഃ .
അണോഃഫ് പാർശ്വേ മഹാ-മേരു/രിവ+ സ്ഥൂലാ+ത്മ ല+ക്ഷ്യതേ .. 16

ഈദൃശംൻ തത്പരം സ്ഥൂലംയ് യ+സ്യാ+ഗ്രേ യദിദംഞ് ജഗത് .
പരമാണു-വദാ-ഭാതി+ ക്വചി-ദേവ-ന ഭാതി ച .. 17

വി+ശ്വാ+ത്മ-കചനംൻ നാമ പദ്യേ/സംഭവ-വേധസഃ .
തദഹംവ് വേദനംവ് വി+ദ്ധി വിരാഡാ+ത്മാ ജഗത്-സ്ഥിതമ് .. 18

വാത+സ്യ വാത+സ്പ+ന്ദ+സ്യ യഥാ ഭേദോ ന വി+ദ്യതേ .
ശൂ+ന്യ+ത്വ ഖ+(ത്-വോ)പ/മയോ/+
ശ്ചി+ന്മാ+ത്രാഹംൻ-ത്വയോ+സ്തഥാ .. 19

ജല്യേ/+സ്തി ദേശ-കാലാ+ന്തേ യഥോർ+മ്യാദി-സ കാരണമ് .
പര്യേ/സദ്-ദേശ-കാലാ+ന്തേ തഥാ ജഗദ-കാരണമ് .. 20

ഹേമ്+ന്യസ്തി ദേശ-കാലാ+ന്തേ കടകാദി സകാ-രണമ് .
ബ്രഹ്മ+ണ്യ-ദേശ-കാലാ+ന്തേ തഥാ ജഗദ-കാരണമ് .. 21

ഈദൃശംൻ ത+ദ്വ-രിഷ്ഠംഞ് ച/ ജഗ+ദ്രാജ്യംൻ തദ+ക്ഷതമ് .
ന+ദ്വൈത-മമലം ശാ+ന്തംഞ് ജഗ+ത്തൃണ-ലവാ-യതേ .. 22

ഈദൃശംൻ തത്പരം ശ്രേയസ്/തസ്മിൻഥ്.സതി യദീ+ശ്വരേ .
ജഗത്/പദാർഥ-സാർഥ+ശ്രീഃസ് സാ സ+ത്താ-മേതി വേദനാത് .. 23

തത്-സാരമേക-മേവേഹ വി+ദ്യതേ ഭൂപതേ തതമ് .
ഏക-മേകാ+ന്ത-ചിത്/കാ+ന്തംൻ നൈക-മപ്യ+ദ്വിതാ-വശാത് .. 24

തസ്മാദ്-ദ്വിതീയാ കലനാ/ കാചി+ന്നാമ ന വി+ദ്യതേ .
ആ+ത്മ-ത+ത്ത്വ-മലം ഭാതംൻ തദേവാ-പൂർണ-മ+ക്ഷയമ് .. 25

സം+സ്ഥിതം സർവദാ സർവം സർവാ-കാര-മിവോ-ദിതമ് .
അദൃ+ശ്യ+ത്വാദ-ല+ഭ്യ+ത്വാൻ നതത്/കാര്യംൻ ന കാരണമ് .. 26

പ്ര+ത്യ+ക്ഷാ-ദേര-ഗ+മ്യ+ത്വാത്/കിമ+പ്യേവ തദു+ത്തമമ് .
സർവം സർവാ+ത്മകം സൂ+ക്ഷ്മ-മ+ച്ഛാനു-ഭവ-മാ+ത്രകമ് .. 27

ആ+ഖ്യാ-നാ+ഖ്യാ+സ്വരൂ-പ+സ്യ നിരാ-ഭാസ+പ്രഭാ-ദൃശഃ .
സതോ വാ+പ്യസതോ വാഥ കഥംങ്ങ് കാരണതാ ഭവേത് .. 28

യ+ദ്വൈ ന ക+സ്യചിദ്/ബീജ-മനാ+ഖ്യ+ത്വാ+ന്ന കാരണമ് .
ന കിംചിജ്-ജായതേ തസ്മാത്/പ്രമാ-ണാദി തതാ+ത്മനഃ .. 29

അകർത്തൃ-കർമ-കരണം/ സ+ത്യം ചി+ദ്ഘന-മ+ക്ഷതമ് .
ആ+ത്മ-രൂപ-മനാ-ഭാസം സ്വയം-വേദന-മ+ക്ഷതമ് .. 30

തസ്മാ+ന്ന ജായതേ കിംചിത്/പരസ്മാദ്/ബ്ര+ഹ്മണോ മുനേ .
കഥംങ്ങ് കിംൽ ല+ഭ്യതേ കേന യഥോർ+മ്യാദി-സ/കാരണമ് .. 31

പരേ്സദ്-ദേശ-കാലാ+ന്തേ തഥാ ജഗദ-കാരണമ് .
ശിഖി+ധ്വജ ഉവാച .
ജലാദൗ യ+ത്ത-രങ്ഗാദി/ തത്-സ/കാരണ-മസ്തി ഹി .. 32

പരേ ജഗ-ദഹംൻ താദി നാകാരണ-മവൈ+മ്യഹമ് .
കുമ്ഭ ഉവാച .
ഇദാനീംൻ ത+ത്ത്വതോ+ ജ്ഞാത/മേതത്-സത്യം മഹീപതേ .. 33

ഇദംഞ്ങ് ജഗ-ദഹംൻ താദി നേഹ കിംചി+ന്ന വി+ദ്യതേ .
ജഗ+ച്ഛബ്/ദാർഥ-രഹിതംഞ്ങ് ജഗ-ദസ്തി ശിവാ+ത്മകമ് .. 34

വ്യോമ്+ന്യേവ നിർമിതം ശാ+ന്തംവ് വ്യോമ്നാ സൂക്ഷ്മ-തരേണ ച .
യഥാ നഭസി ശൂ+ന്യ+ത്വംൻ തഥേദംഞ്ങ് ജഗദീ+ശ്വരേ .. 35

സദൃശം സ്വ+സ്വ/രൂപേണ ന വാ രൂപേണ കേനചിത് .
ഏവം/രൂപംഞ്ങ് ജഗദിദം സമ്യഗ്/ജ്ഞാതം ശിവം ഭവേത് .. 36

സമ്യഗ്/ജ്ഞാന+പ്രഭാവേണ വിഷമ+പ്യമൃതാ-യതേ .
അസമ്യഗ്/ജ്ഞാതമ-ശിവംഞ്ങ്/ ജഗദ്-ദുഃഖ+പ്രദം പരമ് .. 37

വിഷ-ബു+ദ്ധ്യാ-മൃത-മപി ഭു+ക്തം വിഷ-രസാ-യതേ .
ഈദൃശ+ശ്ച യഥാ വേത്തി യ+ദ്യദേഷ ചിദീ+ശ്വരഃ .. 38

ത+ത്തഥൈ-വാശു ഭവതി താദൃ+ഗ്രൂപ-തയാ ശിവഃ .
യഥാ+ ജ്വാലാ+ ഭ്രമാ+ജ്ജാതാ വിചി+ത്രാ/കാര-വി+ഭ്രമൈഃ .. 39

തിഷ്ഠ+ത്യന+ന്യ/രൂപൈവ+ ബ്ര+ഹ്മ-സ+ത്താ തഥൈവ ഹി .
യത്പരംഞ്ങ് ചി+ത്സ്വരൂ-പേണ+ സ്ഥിത-മാ+ത്മനി മ+ന്ഥരമ് .. 40

ത+ത്തേന ദേഹ-ദേ+ഹ്യാദിർ/ജഗദാ-ദീവ ല+ക്ഷ്യതേ .
കേവലം പരമേ-വേ+ത്ഥം പരമം ഭാസതേ ശിവമ് .. 41

അതോ ജഗ-ദഹംൻ താദി+ പ്രശ്ന ഏവേതി നോചിതഃ .
യ+ദ്വസ്തു വി+ദ്യമാനം സത്/പ്രശ്നസ്-ത+ത്ര വിരാജതേ .. 42

പ്രേ+ക്ഷിതംയ് യ+ത്തു നാസ്+ത്യേവ+ പ്രേക്ഷാ+പ്രശ്നേന ത+ത്ര കിമ് .
സംൻ നി/വേശംവ് വിനാ സ+ത്താ യഥാ ഹേമ്നോ-ന വി+ദ്യതേ .. 43

തഥാ ജഗ-ദഹം-ഭാവം വിനാ നേശ+സ്യ സം+സ്ഥിതിഃ . .
അകാരണ+ത്വാ+ന്നാസ്-തീദം ബ്രഹ്-മൈ/വേ+ത്ഥം വിജൃമ്ഭതേ .. 44

അജൃമ്ഭ-മാണ-മേവേദംഞ്ജ് ജഗ+ത്ത്വേ-നേവ സം+സ്ഥിതമ് .
യ+ന്മയാ ഏവ തേനൈവ മിഥഃസ് സംപ്രേരി-താശ-യമ് .. 45

ചമത്/കുർവ+ന്ത്യമീ ഭാവാഃഫ് പ+ഞ്ചകേ മിഥു-നൗഘ-വത് .
ചി+ന്മാ+ത്ര ഏവ ചി+ന്മാ+ത്രംഞ്ജ് ചിന്മാ+ത്രേ/ണാവ-ധീയതേ .. 46

നാനാ+ത്മ-നൈവ നാനേവ+ സ്വാ+ത്മ+ജ്ഞാനാ+ത്മനാ+ത്മവത് .
പൂർണാത്/പൂർണാ+(നി-ഉ)+ദ്ധ-ര+ന്തി പൂർണാത്/പൂർണാനി ച+ക്രിരേ .. 47

ഭവ+ന്തി പൂർണാത്/പൂർണാനി പൂർണ-മേവാവ-ശി+ഷ്യതേ .
ചി+ന്മാ+ത്ര-മേവ കചതി യ+ച്ചി+ന്മാ+ത്ര-മയാ+ത്മനി .. 48

അക-ചി+(ത്-വൈ)വ ത+ന്നാമ കചിതം സർഗ-വേദനമ് .
അഹംഞ്ജ് ചിതാ ചിദേ-വാദൗ ഭവതീവ+ സ്വയംൻ തതഃ .. 49

അഭവ+ന്ത്യേവ രൂപം-സ്വ/മ+ത്യ-ജ+ന്തീ നിരാ-മയമ് .
തേജോ-മയ-മനാ+ദ്യ+ന്തം മനോ-രൂപ-മന+ന്തകമ് .. 50

സമ്രാട്/സംസാര-മാഭാസി/ ഭവതീവ+ സ്വയംവ് വപുഃ .
പ+ശ്യ+ത്യഥ സദേ-വേദം/ സ്വരൂ-പ+ത്വാത്-സദേവ വാ .
ഭാവനാദ്/ഭൂതതാ-മേതി ദൃ+ശ്യം ഭവതി-ച+ ക്ഷണാത് .. 51

ശാ+ന്തംഞ്ജ് ജഗത്/പ്രസര-രൂപ-തയാ+സ്വ-ഭാവ-
ശബ്ദാർഥ-മു+ക്ത-മിദ-മ+വ്യ-പ-ദേ+ശ്യ-മേ-കമ് .
വസ്തു+ സ്ഥിതംൻ നിജ-ചമത്/കരണാവ-ലോക-
രൂപംഞ്ജ് ജഗ+ത്സ്വര-ഹിതാനു-ഭവാ+ത്മ-ത+ത്ത്വമ് .. 52

ഇ+ത്യാർഷേ+ ശ്രീവാസിഷ്ഠ-മഹാരാമായണേ വാത്മീകീയേ നിർവാണ പ്രകരണേ
പൂർവാർധേ ചൂഡാലോ/പാ+ഖ്യാനേ ശിഖി+ധ്വജാവ-ബോധനംൻ നാമ ഷ+ണ്ണവതി-
തമഃസ് സർഗഃ .. 96 ..
ഓം
****
CHECKED BY GURU P.R.IYER
6.12.2023